

POLITIKAI NAPILAP.

Majonik minden este (vasárnap kivételével).

Számán mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai székkel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 4. szám.Szerkesztési órák:
délután 10 órától délután 3 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztési telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 883

Budapest, febr. 28.

Koburg Klementina hercegnő haldoklik.

Mondjanak le!

Amikor Szapáry Gyula gróf nevezett miniszterelnök azt tervezte, hogy az 1848-iki honvédekkel megkoszorúztatja Hentzi szobrát, a függetlenségi 48-as párti képviselők Eötvös Károly elnökle alatt tartott értekezlete elhatározta, hogy minden áron, életüknek feláldozásával megfogják akadályozni ezt a merényletet. Elhatározták, hogy testületileg kivonulva, körül fogják állni a hazáruzó Hentzinek, Pestrombaltövéjének szobrát, hogy csak az ő testükön át vihessék oda a honvédkoszorút. Hol van most a függetlenségi párt? Hol vannak ma a népképviselők, amikor nem pusztán ideális javakért, nem pusztán a nemzeti kegyelet meggyalázása ellen kell küzdeni, hanem amikor a polgári szabadságot kell megvédelmezni a hatóságok erőszak ellen?

A szocialista népbolondítók ellenében a legszigorúbb eljárást, kiméletet nem ismerő erélyességet követelt a közvélemény.

A lázítók és bujtogatók üldözésére fennálló törvényes eszközök erélyes szigorú alkalmazása helyett, törvényes formák között megalkotott új törvényes rendszabályok helyett a kormány és rendőrsége a hatalom nyers durva erőszakát alkalmazta oly brutalitással, a jogérzetnek oly felháborításával, hogy a nagy közönség rokonszenve kezd a törvénytelen módon üldözöttek felé fordulni.

Az erélyes hatóságok intézkedéseket sürgető közvélemény nem azt kívánta, hogy a rendőri erőszakoskodásokkal martirokká avassák a népbolondító agitátorokat, s még kevésbé kívánta azt, hogy a szocialista izgatók üldözésének ürügye alatt a legdurvábban sértsék a polgári szabadságot.

Hol vannak a meglámadott polgári szabadság védelmére a népképviselők?

A rendőrállam rémuralmának valóságos örvénye folyt le a múlt napokban Budapesten. Az abszolutizmus sötét napjaiban se igen történt meg, hogy egész kávéházi vendégsereget letartóztassanak. A rendőrség ekkori hajszája a kérges tenyér ellen a legkiválóbb szocialista bujtogatók. Az osztálygyűlölet magvait aligha lehetett volna bármely szocialista agitátornak is igazabban lthinteni, mint azt tették a munká-

tól kérges tenyér, rendőri üldözésével.

És az «enyém és tied» fogalmainak megzavarására lehet-e valami alkalmasabb mint a rendőrségi pénzelkobzások, amelyek kétségtelenül a gyűjtéseket tiltó ukáz előtti időből származó pénzeket is sujtottak. A rendőrségnek az az eljárása, hogy az agitátor leányának zsebpénzét is elkobozza, hogy lefoglal egy év előtti dátumu takarékpénztári könyvet, hogy elkobozza a törvényes célra, a törvényben megkövetelt hirlapi kauczióra összedakozott pénzeket, nem sértette-e meg általában a vagyonzabiztonsági érzetet?

A büntetlen multu embereknek kényszerrel való megbélyegző lefenyképezése nem volt-e hatóság merénylet a személyes szabadság, a polgári becsület ellen? A sajtócenzurának becsompészése az »1848-diki törvény keretei közé«, az egyesülési és gyülekezési szabadság elleni ukázok nem fenyegetik-e a szocialisták helyett általában a polgárok politikai szabadságát?

És ilyen időkben a parlament ellenzéke megelégszik egy-két interpellációval s azután csendes lesz minden s Bánffy, Perczel és Rudnay tovább grasszál.

Mire való a népképviselő ha a közszabadság védelmére nem képes kifejtteni teljes erejét? Ki kelljen a meglámadott szabadság védelmére, ha nem a képviselők?

Nemcsak az ellenzéki pártok politikai hiteléről van szó, hanem magáról a parlamentáriszmusról is. Ha a közélettelenség nem nyerne csillapítót abban, hogy a népképviselőt védelmére fog szállani a meglámadott szabadságnak, az anarkia órája ütne.

Ha az ellenzéki képviselőknél nincs elegendő bátorság, nincs elegendő tetterő népképviselői kötelességük teljesítésére, a szabadság megvédelmezésére, az elkövetett sérelmek megtorlására, **mondjanak le!**

Budapest, február 26.

+ A belügyminiszter a királynál.

A király Perczel Dezső belügyminiszter ma kihallgatáson fogadta. A képviselőházban az a hír járta, hogy ez az audiencia összefüggésben áll a Szalvassky Gyula ügyével.

+ A közös miniszterek Budapesten.

Goluchovszki gróf külügyminiszter tegnap délután hosszabb látogatást tett Bánffy báró miniszterelnöknél. Goluchovszki gróf ma délben utazott el a magyar fővárosból. Kállay Béni közös pénzügyminiszter már tegnap este elhagyta a fővárost.

+ **Katholikus autonomia.** A katolikus autonomia tervezetének előkészítésére kiküldött 27-es bizottság **kilenczes albizottsága** ma délelőtt tanácskozást tartott a főrendiház földszinti bizottsági termében. A tanácskozás melyen Szapáry Gyula gróf elnökölt, két órán keresztül tartott és arról szólt hogy a közoktatásügyi minisztérium középiskolai előadója megadta a bizottságnak a kért felvilágosításokat, melyeket az köszönettel vett tudomásul. A legközelebbi ülés esütörtökön délelőtt 10 órakor lesz.

A Dreyfus-ügy és az oroszok.

Amióta a Dreyfus-ügy fölmerült és a világ közvéleményét foglalkoztatja, gyakran hangzott fel a sajtóban az a vélemény, hogy a francia kormány azért titkolózik, mert tulajdonképpen Franciaországnak Oroszországhoz való viszonyát kompromittálná, ha a valóság kiderülését megengedné.

A különféle verzióktól eltérően mondja el a dolgot az a rendkívül érdekes levél, amelyet a **Magyar Hírlap** kapott Pétervárról és amely így szól:

Pétevár, február 23. éjjel.

Későn éjszaka hazatérve egy mulatságról, elhenállhatatlan vagy öszlönöz arra, hogy még a hallottak friss benyomásának hatása alatt nyilvánosságba hoztam azokat a sajtósárgos dolgokat, amelyeket hallottam — és az önk lapját szemeltem ki erre, amelynek olvasói közé az újság létezése óta tartozom. Együtt arra kérem, ne méltóztassanak a nevemet említeni. Nem azért teszem ezt, mintha az itt elmondottakért a személyes felelősséget elvállalni vonakodnám, hanem azért, mivel attól tartok, hogy az én nevem ama magas állású egyén nyomára vezetne, amelynek értesülésemet köszönhetem. Ez az egyén pedig — amint azt okom van hinni — ezzel a tárgyval nem ohajt kapcsolatba jutni. Nem mondott ugyan ne:em olyan dolgokat, mikért saját felelősségével szemben szavatosságot ne vállalhatna, sőt szállardul meg vagyok győződve, arról nem nyilatkozott volna, ha nem tudná, hogy ott szívesen látják, ha erre a szerencsétlen ügyre valóra a egy kis világosságot derítenek; mindazonáltal kíváncsabbnak kell tartania azt, hogy a szóban forgó leleplezések nyomán tímadó diskusziókba egyelőre be ne keveredjen. Egy szóval: arra kérem, ne nevezzenek meg, mielőtt erre határozottan fel nem hatalmaztam volna.

Közléseim pedig a következők:

Abban a körben, amelyben ma este — **Zola** elítélésének napján — mint mindig megjelentem, természetesen egyből nem volt szó, mint épen Zoláról és a Dreyfus-ügyről. A jelenlévők egyike, egy magasrangú orosz katonatiszt, a vita folyamán kijelentette, hogy teljesen érthetetlen előtte, mért berzenkedik a francia kormány kézzel-lábbal a Dreyfus-pör revíziója ellen. Ő hallotta ugyan, hogy a francia hadügyminisztérium eleinte hamis nyomon volt, nevezetesen azt gondolták, hogy porosz kémnek a nyomában vannak, később aztán kiderült, hogy a mi szolgálatunkban (azaz: az oroszokéban) álló kémről van szó, és hogy ez azonnali felül nem is Dreyfus; azt beszéltek, hogy a francia kormány áttalotta szövetségesét ilyenfajta leleplezésekkel

pellengérré állítani, és hogy Dreyfus eme diplomáciai kétely áldozatává lett: ám mindez az ügyet nem magyarázza meg. Mert hiszen ebben az esetben a leg-egyszerűbb és ugy az emberszeretét, mint az okosság politikája által egyaránt követelt kibúvó az lett volna hogy Dreyfust felmentsék és a spionkérés további firtatását mellőzzék.

— Ön megelégedik arról, — szolt közbe a jelenlévők egyike, — hogy időközben, kétségkívül nem a francia hadügyminisztériumbeliek hibáján kívül, a sovinszta és antiszémata hecezek egész Franciaországban olyan mérveket öltöttek, hogy nem lehetett bátorságuk mikép egy porosz kémkedéssel vádolt **esidő** tisztet kényszerítő bizonyítékok híján felmentsenek; ilyen kényszerítő bizonyítékot azonban nem bírtak találni anélkül, hogy bennünket az ügybe bevonjanak; így hát jobbnak látták az ártatlant feláldozni.

— Minderről már hallottam egyetmást, kezdte ismét az előbb említett tiszt, — de ez is mind igen — hogy is mondjam csak? — igen naivnak látszott a szememben. Nincs komoly politikus, aki azt hihetné, hogy Franciaországnak és Oroszországnak egymáshoz való viszonyát erősíteni lehetne, ha kiderülne, hogy mi valami kém utján információkat szereztünk be. Kétkelked-e bárki abban, hogy ilyen kémeket Franciaországban pénzért tartunk? Kétkelked-e bárki is abban, hogy Franciaország ugyanezt teszi Oroszországban? Ilyesmit nyilvánosan konstataálni kellemlen lehet ugyan, de veszedelmét épenséggel nem látok benne és az a kívánság, hogy e kellemetlenséget elkerüljék, még korántsem szolgálhat egy bírói gyilkosság igazolásául.

— Igaza van — szolt közbe a háziur — egészen más valami lappang e mögött. Hiszen jól tudjátok, hogy a Dreyfus-ügy nemsokára a mi szövetségünk megkötése után került napvilágra. Nos hát, a mi kormányunknak akkoriban kettős érdeke volt, hogy **Franciaország haderejének állományáról és beosztásáról bizonyosat tudjon meg és ezzel ellenőrizze a francia kormánynak érdekeiben szolgáló információt.** Erre a célra alkalmas embert kerestek. Megtalta a dolgot a francia hadügyminisztérium is és a mi újságunknak **ugyszólván titokban rendelkezésére bocsájított egy katonatisztet, akit mi a mi emberüknek tartottunk, de aki egyebet nem bocsájított rendelkezésünkre, mint azt, amit a füljebbvalói meghagytak neki.**

— És azt hiszi — kérdeztem — hogy az önk kormánya valami nagyon megnehezített volna, ha erre a manipulációra rájön? Nem tulságos-e az aggodalom Franciaország részéről, hogy olyan kütönösen fél ez ilyen leleplezéstől? A francia katonai detektíviroda ügyesebbnek bizonyult, ennyi az egész és előlött a kijátszott fél legföljebb csak bosszankodhatik, de komoly nehezítésre nincs ok.

— Ha ugyan egyebek is nem történtek volna! A francia törzskar **informáló-irodája olyan adatokat juttatott ezen az uton tudomásunkra, amelyek nem felelnek meg a való tényállásnak, szóval, hamisak.**

Tehát nemcsak lefűztek, de be is csaptak bennünket. De hogy ön mindent tudjon, azonnal hozzáteszem, hogy nyilván nem az irántunk való tekintet az, ami miatt a francia hadügyminisztérium olyan kétségbeesetten megmarad amellett, hogy e csunya ügytől minden világosságot elzár. Párisi mérvadó körökben már több mint egy év óta tudják, hogy kormányunk csak nagyon rövid ideig volt valóban csalódásban és hogy már **régóta birtokában**

vannak a helyes adatok. Nem Oroszország megbotránkozásától félnek tehát, hanem a francia közvéleménytől. Ha a szövetségesünk hadügyében nincs minden úgy, amint azt nekünk hivatalosan jelentik és amint annak lennie kellene, ennek olyan okai vannak, amelyek nem nekünk, hanem a saját országunknak kellene tudniuk. És hogy e leleplezéseket elkerüljék, nem pedig nemzetközi, diplomáciai okokból történik mindaz, aminek tanuja azóta az egész bűmlő Európa!

A képviselőház ülése.

Az ülés elején csaknem több a miniszter, mint az ellenzék. Az öreg Mócsy Antal azonban itt van, s így nem kell a budget-vita sorsa miatt aggódni.

Berzeviczy elnököl s bemutatja Mandel Pál újsütetű alsó-lendvai mandátumát, valamint Bars vármegyének a közadokról szóló törvényjavaslat módosítása iránti feliratát. Perczel nevében arról értesíti a t. Házat, hogy ma nem részesülhet egy belügyminiszteri választás győnyörűségében, mert Perczel nem adja meg a Molnár Jánosnak a csacsa katolikus kör tárgyában hozzá intézett interpellációra mára ígért választ.

Ezután rákezd a néppárt ad hoc jogásza, Mócsy Antal, az igazságügyi budget bírálatát. Ma főképp a kormány cenzurarendelétével foglalkozik. Tiltakozik az ellen a vád ellen, melyet Thaly dobott a vitába, hogy a katolikusok ellenségei a közszabadságoknak.

A sajtószabadságot megtámadó előzetes cenzura ellen a néppárt is állást foglal. Nagyon jól tudják, hogy ezt is ellenük fordítaná a kormány. A reakzionáriuság vádjai is nagyon bántja Mócsyt, hiszen ő a sajtószabadságot, gyűlekezési és szólás szabadságot akarja fenntartani. Hát az ugynevezett szabadelpvűpárt a haladás pártja, amikor minden közszabadságra béköt vet s a lelkiismereti szabadságot megsemmisítette.

Mócsy a haladás, a felvilágosodás híve, csak egy kívánsága van: fektessék az államot keresztényi alapokra. Azt követeli a miniszterelnöktől, hogy indíttson sajtópárt a cizimvárlásról író lapok ellen.

Berzeviczy erélyes csengetéssel szakítja felbe Mócsyt:

Figyelmeztetem a képviselő urat — ugymond — hogy amiről beszél, az semmiféle összefüggésben sincs az igazságügyi költségvetéssel.

Az ellenzék ebbe természetesen nem nyugodhatott bele s bár ötven-hatan voltak a tereben viharos ellentmondást rögtönöztek.

Kubik Béla nem akar az érdekes témáról lemondani:

— Ez nagyon érdekes! ... kiáltja biztatóan Mócsy bácsi felé. A. öreg azonban nem akar az elnökkel habországra keveredni, és ezért így folytatja fejtegetéseit:

— Csak azt akartam kifejtetni, hogy nem helyes jogállamot teremteni pogány jelszavakkal. Csak azért emlittem fel ezeket a dolgokat, hogy a miniszterelnök indíttson a suprema lex követelményeinek engedelmeskedve, a kormány ellen súlyos vádakat emelő lapok ellen sajtópárt.

— Legyen világosság! — szól Olay kenetesen.

Mócsy a pogány keresztényellenes kormányzatnak egy garast sem szavaz meg, ami szomszédjait nagy lelkesedésre indítja.

Széchenyi József beszél utána, s törvényszéki elnöki tapasztalait értékesítve a vidéki törvényszékek és járásbírók mizériáiról beszél. Arra kéri a minisztert, hogy a budget korlátai közt igyekezzen a bíróságokat mindenütt célszerű és megfelelő helyiségekkel ellátni. Mint volt zombori lokális hazafi tiltakozik Olay állítása ellen, hogy a Bácskából tizenhét kormánypárti képviselőt liferáltak. Azt sem hagyja szó nélkül, hogy Olay részrehajlással vádolta a kuriát. Huszonöt éves törvényszéki elnöki múltjában mindig azt tapasztalta, hogy minél nevesebb ügyvéddel és jogászzal érintkezett, annál nagyobb tiszteletet tapasztalt az illetőnél a bíróságok iránt.

Hiszen Olay ügyvéd is, jogás is s így tudhatná, hogy milyen nehéz a magyar bíró helyzete törvényeink labirintusában. Erdély sajtórendeleteit helyesli s a költségvetést elfogadja.

Olay Lajos személyes kérdésben tiltakozik az ellen, mintha a felsőbb bíróságokat meggyanúsította volna.

Széchenyi József ezzel szemben is fentartja, hogy Olay a felsőbb bíróságokkal szemben súlyos kritikát gyakorolt.

Györy Elek emelkedik fel most a passzív függőtlenségi táborban. Siet is kijelenteni, hogy nem a budget részleteivel kíván foglalkozni, csak Erdély cenzura-rendeletével. Erdély beszédében sok mindenre kiterjedkedett. Beszellt obstrukcióról, nemzetiségekről és sok más kérdéssel.

A miniszter a szocializmusról is beszélt, de kifejtette fejtegetéseiből azt a szocializmust, mely az önálló vámtérület érdekében egybehívott népgyűlést lehetetlenné tett. Ne keverjük össze a fogalmakat. Nem az a szocializmus, hogy egyes igazgatók megtámadják a jogrendet. Az ilyenekkel szemben nagy szigorral, rendkívüli intézkedésekkel kell fellépni. De ezeknek az intézkedéseknek rendkívüli jellegét föl kell tüntetni. Az ilyen rendkívüli intézkedésekre felhatalmazás kell a törvényhozástól, s föl kell tüntetni azt, hogy ezek nem állandó érvényességűek. Törvénytelen a kormány sajtórendelete, törvénytelenek a házkutatások, törvénytelen a személyes szabadság megsértése s a legnagyobb törvénytelenesség az, hogy a miniszter helyesléssel még nagyobb törvénytelenéseket fog előidézni. A személyes szabadságot a gyűlekezés, a szólás jogát a magyar alkotmány nem köti engedélyhez. Ezek ősi eredeti jogaink. A 48—49-iki sajtótörvény sem azt mondja, hogy a sajtószabadság megadatik, hanem azt, hogy: visszaállítatik. De a miniszter mindent megtehet, mert csak arra kell hivatkoznia, hogy a többség a háta mögött van. Ilyen törvénysértésekért vád alá kell helyezni a kormányt, de nálunk minden helyes, mert a többség hozzájárul. Ilyen körülmények között nem lehet meg senkit sem a közvélemény elkeseredése. Ahol a felelősség teljesen megszűnt, ott az önkénynek orgiái következnek. Nagyon téves, sőt veszedelmes az ilyen politika.

A 48-as törvényekbe s a liberalizmus elvébe belemagarázta a kormány a cenzurát, a házkutatásokat, a szabad gyűlekezési jog konfiskálását. Azzal érvel Erdély, hogy amit az ő rendelete állapít meg, az nem cenzura, vagy ha az, a 48-iki sajtótörvény hibája. Azt magarázza bele a 48-iki törvénybe, hogy a köteles példányokat a szétküldés előtt kell átadni a hatóságoknak, hogy az a terjesztés előtt lefoglalhassák.

Ennek a sajtótörvényhez való viszonyát megmesélte illesztője. Egy maharadzsa egy böles embert vitt magán mellé, aki a világosságot és a böleséget hirdette. Ezt a böleset gyönyörű kertjében, mely a legremekbbr gyümölcsökkel volt tele, egy pavillonba tette:

— Amikor csak akarsz, kimehetsz innen, s tetszésed szerint tépheted le a legszebb gyümölcsöt.

De a maharadzsa két emuchot állított az ajtó elé, s meghagyta nekik, hogy ha ez az ember ki mer mozdulni, rögtön csapják le a fejét.

Hát Erdély Sándor sajtószabadsága is ilyen szabadság.

Györy részletesen foglalkozik az igazságügyi miniszter beszédével. A miniszter azt mondja, hogy a vizsgálóbíró köteles az ügyész vádjára a lefoglalást elrendelni. Ez a kijelentés világos törvénysértés, mert a 48-iki sajtótörvény azt mondja, hogy a vizsgálóbíró, ha szükségesnek látja, zár alá veheti az illető sajtótermeket.

A baloldal nagy tetszéssel helyesléssel zug fel. A zajból kihallatszik H. ck János éles hangja:

— Valódi maharadzsaság!

Györy rámutat arra, hogy a miniszter a régi cenzorok helyébe, akiknek legalább megfelelő képzettségük volt, megtette cenzoroknak a sajtóbírókat s a falusi bírókat. Ezek meg teszik, hogy ha egy lap például az ismeretes 3 millióról ír, rögtön lefo-

lajlik. A különbség a régi cenzurával szemben csak az, hogy most a kinyomatás után foglalják le a lapot, amikor már csomó pénzbe került. Nem ez volt a 48-iki sajtótörvény megalkotójának szelleme.

— Ugy van Ugy van! — zugja a szélső baloldal nagy tetszéssel.

Felemlíti Györy a kereskedelemügyi miniszter rendeletét is, mely szerint a postahivatalok az olyan lapokat, melyekre a lefoglalás elrendeltetik, a szétküldés előtt tartoznak a hatóságnak kiadni. A sajtóügyi közdádló most a 48-iki sajtótörvény ellenére előbb kapja a lapot mint más, s a vizsgálóbíró köteles a vád feladása után a lapot tüstént lefoglalni.

Ne ezt olvassa! A rendeletet olvassa! — szól közbe Erdély bozusan.

Nem rosszakarat vezet — replikázik Györy; — az a cézélom, hogy a hibákra ramutassak, hogy a ballépés helyrehozható legyen. Ha nem teszük meg, azé a felelősség, aki elmulasztja. Legfeljebb azért hibáztathat a miniszter is, hogy a szavának több fontosságát tulajdonítok, mint a rendeletének.

Györy ezután ismétli, hogy a törvénynyel ellenkező intézkedésekre a kormány a törvényhozástól kell felhatalmazást kérjen. Nem lehet az iránt kétyele, hogy a törvényhozás a szükségessé-et mérlegelve, pártkülönbség nélkül megadta volna a felhatalmazást.

— Dehogyan adta volna! kiáltja Justh Gyula a függetlenségi egy csoportjának nagy tetszésére.

A miniszter jóakarától elvárja, hogy belátva a ballépést, nyiltan elismeri, hogy rendelete nem egyezik meg a 48-iki törvényvel.

— Dehogyan ismeri el!

— Hízen az csökönyös mint a sz...

Ilyen s hasonló szeretteljes megjegyzések repülnek Erdély felé.

Györy pártja zajos eljenzése közt jelenti ki, hogy nem fogadja el a költségvetést.

Kis szünet után Emmer Kornél, akit kibuktattak az igazságügyi bizottságból, természetes tehát, hogy az igazságügyi tárczával szözlalt fel. Elég lenne egyszerűn kijelentenie, hogy a budgetet elfogadja, de egyes kérdések merültek fel, melyekre nézve nézetét elő kívánja adni.

— Halljuk! Halljuk! — zugja a baloldal. Jobbról mély csend.

Nem rekriminálói akar, csak egy disszonanciát akar alaphangjaira felbontani. Egy politikai itélettel nem bíró tömeget és lelketlen igazgatókat lát. És most nem analfabétákkal, jobbagyakkal van dolgunk, mint 1514-ben, hanem a népiszkolán keresztüiment szabad polgárokkal.

— Halljuk! Halljuk! — zugja a baloldal. Jobbról mély csend.

Ilyen helyzettel állt szemben a kormány, midőn elhatározta, hogy az igazgató sajtó ellen a 48-iki sajtótörvény interpretációjával, vagy egy ideig nem használt szakaszának alkalmazásával lép fel. A kormány ezzel olyan precedenst alkot, melynek perpetuálását nem kívánja, mert ez juthat olyan kezekbe is, melyek a jel megieknl kevésbé alkalmazák a sajtószabadság fenntartására.

— Az lehetetlen! — kiáltják balról.

Emmer azt fejtegeti, hogy a kormány a sajtótörvény 1. §-ával kétségtelenül ellenkezésbe jött, de a 22. § intézkedése kétségtelenül a preventio egy bizonyos nemét állapítja meg és mert az nem lehet e §. czéjja, hogy a sajtótermeket a célhoz jutás után vegyék zár alá. A sajtótörvény 1 §-a szubjektív irányzata, az egyéni felelősségre vonását czélozza, de a 22 §. már objektív rendelkezést tartalmaz.

Ha ezt látjuk, feltétlenül előáll annak a szükségessége, hogy a 48-as ideiglenes sajtótörvény helyébe egy végleges sajtótörvényt alkossunk. A 48-as sajtótörvényen már eddig is rést ütött a büntető törvénykönyv, az annak életbeléptetéséről szóló törvény, a bűnvádi perrendtartás, s legfőképp a

16. §., melynek keletkezési históriáját ismerjük, s káros hatását érezni fogjuk. A baloldalon újra felhangzik a helyeslés.

Határozati javaslatot terjeszt a képviselőház elé, mely szerint utasíttassék a kormány, hogy minél előbb terjeszsen javaslatot a ház elé egy végleges rendszerű sajtótörvény megalkotása tárgyában.

Itt már nagy tiltakozás hangzik fel az ellenzéken.

Teljes pietással viseltetik a 48-iki sajtótörvény iránt, de ez a törvény már nem felül me: a kor igényeinek s eredetileg csak ideiglenesnek szánták.

Emmer mély csend közepett ül vissza helyére.

Berzeviczy elnök most a vita folytatását holnapra halasztotta és az interpellációkra került a sor.

Kossuth Ferencz az egész kormányhoz intézte következő megrövidített interpellációját:

Mily jogalpra fekteti a kormány a sajtószabadság, a gyűlekezési jog és a személyi szabadság ellen intézett támadásokat?

Válasz nem volt — Pichler Győző következett.

Pichler időrendben adta elő a legutóbbi napok tulkapásait és azután a következő interpellációt terjesztette elő:

1. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy a budapesti államrendőrség tisztikarában nagymérvű elkeseredés uralkodik a legutóbbi időkben elkövetett tulkapások, tapintatlanságok s önkénykedések miatt s az ezek folytán az egész intézmény ellen a közönség körében fellépett ellenszenv minden téren való megnyilatkozás miatt?

2. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy epe sajnálatos körülményből kifolyólag a rendőrség tisztikara immár csak legszükségesebb esetekben használja előirt egyenruháját, meg akarván önmagát egyrészt kímélni a közönség ellenszenvének esetleges nyilvánulásaitól, de másrészt főleg azért, mert mint legnagyobb részt önértetes férfiak, maguk is szegénylik, hogy az utóbbi időben előfordult s mindig ugyanezen névhez fűződő országos botrányok daczára, az illető tisztviselő még mindig újabb és újabb kényes ügyekkel lesz megbízva, melyekből újabb és újabb tapintatlanságok és botrányok támadnak.

3. Ha nincs tudomása ezekről a viszonyokról, a belügyminiszter ur hajlandó-e eme irányban magának értesülést lehetőleg közvetlenül a tisztikartól szerezni és eme értesülés alapján haladéktalanul oly intézkedéseket tenni, amelyek alkalmasak e visszás és kihatásában az egész intézményre káros állapotok megszüntetésére.

A belügyminiszter nem volt jelen és ezért az úrész egy negyed óránykor véget ért.

A város és a miniszter harcaza.

— A budapesti magas vasut ügye. —

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A haraszti Jellinek Henrik budapesti lakos által tervezett a magyar királyi államvasutak nyugoli pályaudvara közeléből kiindulólag, a külső váczúton és a Hungaria-köruton, továbbá a m. á. vasutak Ferenczvárosi állomása mentén vezetendő budapesti magas villamos vasutnak közigazgatási bejárását mára rendelte el a kereskedelemi miniszter Mándy Lajos miniszteri tanácsos elnöklésével.

Urbanovszky műszaki százados, a hadügyminiszterium képviselője kijelenti, hogy a hadügyminiszter kívánatosnak tartja a vonal kiépítését és a tervezetet elfogadja.

Urbanovszky százados észrevételét német nyelven tette meg, ami ellen Polónyi Géza bizottsági tag tiltakozott. Az incidenszt azzal hozták rendbe, hogy a hadügyminiszter képviselőjének szavait magyar nyelven tolmácsolatták. A közmunkatanács részéről Garancsy Mihály titkár kijelenti, hogy a közmunkatanácsnak nem volt tudomása a tervek jellege felől, e jellegből azonban

most látja, hogy itt nem helyierdeki vagy közuti vasutól, hanem nagy vasutól van szó, amelyhez a közmunkatanács nem járulhat.

Marx magyar államvasuti igazgató már azért is helyeselné a magas vasut kiépítését, mert az annak idején kitolandó pályaudvarok körüli vasutakkal való összeköttetéséről a közönség érdekeiben gondoskodni kell. Ezenkívül nemcsak a személyforgalom, hanem a közlekedés szempontjából is nagyon fontos, mert a vonalat a központi városokhoz is meghozhatják.

Halmos János polgármester a főváros részéről teszi meg észrevételeit és felbírassa a következő tiltakozást.

Budapest székes-főváros közönségének kiküldöttjei a törvényhatóságokból nyert megbízás alapján kijelentik, hogy a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter urnak a székes-főváros törvényhatóságához intézett leiratát törvényesnek el nem ismerik, s ugy általában a miniszteri leirat, valamint különösen a mai napra kitűzött közigazgatási bejárás, — mint a székes-főváros jogaira és érdekeire egyaránt felelő sérelmes intézkedések ellen határozottan tiltakoznak.

Felolvasás közben Mándy elnök tiltakozik az ellen, mintha a miniszter a jelzett tárgyalások alkalmával a magas vasutat szóba hozta volna s így nem is nyilatkozhatott az iránt, vajjon ez a vasut helyierdeki legyen-e vagy sem.

Erre Polonyi, mint aki ott jelen volt, igazolja, hogy a miniszter igenis nyilatkozott ebben az irányban.

Polonyival szemben Heltai Ferenc biz. tag, ki szintén jelen volt az értekezleten, kijelenti, hogy bár a tárgyalások folyamatát figyelemmel kísérte, mit sem hallott abból, hogy a miniszter a kifozásolt észrevételeit megette volna. Erdekes ennél a pontnál az, hogy Heltai Ferenc jelen volt azon az értekezleten is, amelyen a tiltakozást szerkesztették; itt azonban ilyen irányban nem nyilatkozott.

Több hozzászólás után Halmos polgármester kijelenti, hogy a nyugati pályaudvart a ferencvárosi pályaudvarral összekötő vasut sokkal hosszabb, de nem csak a mostani pályaudvarok összeköttetése, de a létesítendő pályaudvarok összeköttetése miatt is kívánatosnak tartják, hogy a fontosabb megközelítés alá esnek, a közigazgatási bejárás megállapítása ellen pedig a már kifejtett elvi okokból és műszaki szempontból is tiltakozik. Mándy miniszteri tanácsos ragaszkodik miniszterétől nyert megbízatásához és a megállapítást fejtelenül folyamatba helyeződőnek tartja, a főváros ellenkezésével szemben hivatkozik az illendőségre is. — Polonyi Géza tiltakozik az ellen, hogy az elnök a főváros közönségét *üvöltésre* akarja oktatni, és jelzi, hogy az elnök ezáltal hatáskörét túllépte. Mándy min. tanácsos erre szavait rektifikálja és Halmos polgármester kijelentése után, mely szerint a főváros a közigazgatási bejárás megállapításán való részvételét megtagadja, a kereskedelmi miniszterium részéről a tárgyalást folytatja, a mire a törvényhatósági bizottsági tagok a termet elhagyták.

A zempléni fölirat.

Zempléni megyének a lázadásra igazgató, szocialista lapok megrendszabályozását kérő fölirata így szól:

Nagyméltóságú miniszterelnök Ur! Alig egy rövid évtized elég volt arra, hogy vármegyénk különben is minden oldalról sújtott közönsége felett oly fekete felleget tornyosuljon, melyek elhárítására mostan már a legerélyesebb rendszabályokra van szükség.

A már megtörtént rendezvények, hogy úgy mondjuk forrángások, megtörölésére alkalmazásba vett intézkedések önmagukban ezelő nem vezetnek, mert ott ahol katonaság nincsen, ahol a csendesség gyengébb, vagy nincs annyira kezűgyében — a földmivelő lap tanát hirdetőik folyton újabb és újabb kö-

vetőkre találnak és újabb egyesületek, szövetségek alakulnak, sőt felesküsznek.

A látszatát sem akarjuk mink annak mintha a tisztességes sajtó szabadságát, nem tartanók tiszteletben és annak érintetlenül való fentartását nem a legmelegebben óhajtanók. De midőn amagukról arra nézve, hogy a földmivelő szocialista társaságból kilépnek, ebben tett esküjüket, sem az isteni, sem az emberi törvények szerint megtartandónak nem tartják — kiadott kötelező nyilatkozataikban úgy a cigándiak, mint a rozvágyiak önmaguk elismerik, hogy «a Várkonyi István által szerkesztett »Földmivelő« című lap iránya és tartalma által mételeyeztetek meg szívükben és lelkükben»; midőn előismerik továbbá, hogy őket az idegen igazgató, Várkonyi széküldött apostolai rutul megcsalták: körmük kell Nagyméltóságodat, hogy a könyvenyhívó félrevezetett, rászédett nép ne rohanjon neki tovább a veszedelem és megsemmisülésnek és hogy a vagyonosabb osztály élet- és vagyonbiztonsága biztosítható, a társadalmi és jogrend továbbra is fenntartható legyen: kegyeskedjék módját találni annak, hogy a lázító lapok szerkesztői lelketlen üzemeiket ne folytathassák.

Kelt mf.

TÁVIRATOK ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

Az athéni merénylet.

Athén, február 28. (Az *Esti Hírlap* távirata.) A merénylők egyikét letartóztatták. *Kardítsi*-nek hívják és az athéni polgármesteri hivatal alant alkalmazottja. Eddig vonakodik büntetésait megnevezni.

Kopenhága, febr. 28. (Az *Esti Hírlap* távirata.) A tegnapi ndvari ebéden *Keresztély* király beszédet mondott, melyben hálát adott Istennek, hogy szeretett fiát a görög királyt, valamint a király leányát a nagy veszélytől megmentette és a király szülőt vagy fájdaloutól kímélte meg.

Románia és a porta.

Bukarest, február 27. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Az »Agence Roumaine« jelenti: Mind ama hírek, hogy a román kormány ultimátumot intézett volna a portához a kereskedelmi egyezmény ratifikációja ügyében, valamint, hogy a román követ és a Yildizkiosk vagy a magas porta között, állítólag rossz viszony állana fenn, tiszta koholmányok. Nemkülönbön koholtak bizonyos konstantinápolyi levelezőnek Djuvara konstantinápolyi román követ helyettesítője és eljárt arról, terjesztett állí ásai. A kereskedelmi szerződésnek a szultán által való ratifikálása a rendes uton halad.

Konstantinápoly, február 27. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Tewfik basa török külügyminiszter és Djuvara román követ ma cserélték ki a török-román kereskedelmi egyezmény ratifikációt.

Lázadás a kenyérről.

Konstantinápoly, február 28. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Gallipolból érkezett hírek szerint mintegy hatszázan a hatóság ellen tüntettek a kenyér árának felemelése miatt és felakarják gyújtani a kormányzó épületet. Harminczhat emberi letartóztatottak.

Harc a mohlk ellen.

London, febr. 28. (Az *Esti Hírlap* távirata.) *Wadi-Half* jelenti: *Mahmut*, a mahdísták emirje azal fenyegetőzik, hogy megtámadja az Atbara melletti megerősített tábor. Ennek következtében kiadták a parancsot hogy a brit csapatok a Nilus mentén felfelé induljanak.

ESTI HIREK.

Az udvar itthon.

(Az *Esti Hírlap* tudósítójától.)

A király ma délelőtt általános kihallgatásokat adott. Többek közül fogadtattak: *Jósika* Samu báró, *Andrássy* Ti-vadar gróf, *Dessenffy* Sándor püspök, *Nákó* Kálmán gróf *Teleki* Géza gróf és *Zichy* Géza gróf titkos tanácsosok, *Szmrecsányi* Pál és *Rimely* Károly püspökök, *Kiss* Pál államtitkár, *Pálffy-Daun* gróf és *Sárközy* Antal főispánok, *Nadasdy* Tamás gróf, *Bánó* József, *Szemere* Lajos, *Széchenyi* Imre gróf és *Veress* Imre kamarások, *Berczik* Árpád, *Csöke* Ferencz és *Wagner* Vilmos miniszteri tanácsosok, *Tanitsék* József kuriai bíró, *Csepregy* János kereskedelmi tanácsos, *Berczik* Gyula műszaki tanácsos, *Duma* György gimnáziumi igazgató, *Jungreiss* Pál rabbi, *Koszika* Antal dr. jogügyi igazgatósági igazgató, *Gervay* Pál dr. és *Dumtsa* Jenő szl.-endrei polgármester.

Rendőri hírek

— **Elzúllott fiatal emberek.** *Goldmann* Lajos miskolci születésű 23 éves és *Grünwald* Artur budapesti születésű 17 éves kereskedősegédek valaha jó napokat éltek s közülök *Goldmann* csak a múlt évben is 10,000 forintot örökölt. Költekező életmódja miatt azonban ez a szép összeg csakhamar eluszott. A másik, *Grünwald* daczára fiatal korának, már okirathamisítást követett el. Miután pénzüket teljesen elfogyott, elhatározták, hogy ha másképp nem, büntös uton szereznek pénzt. A két jóbarát álnevek alatt hirlapíróknak, vagy magánhivatásoknak adván ki magukat, együtt béreltek lakást s alkalomadtán ruhát, ékszert, könyveket, szöval minden elérhetőt el-emeltek s lakásukról eltűntek. Előszere-ttel beszélték a *Steiner* Sándor, *Preisz* Imre, *Braun* Gyula és *Lang* Géza neveket. Legutóbb *Weisz* Györgyné magánzónónél a n.-korona-utca 8. sz. a. vetek fel lakást, ahonnan mintegy 500 forint értékű fehérneműt loptak el. Így tettek *Rosenfeld* Nátán kereskedővel is, a *Wesselényi*-utca 37. sz. házában, akit 60 forintnyi ékszerekig loptak meg. Végre *Papp* Jenő közigazgatási gyakoronoknak király-utca 70. sz. a. lakásáról összes ruháit ellopták. *Grünwald* Arturt betegnek kísérték a főkapitányságra, de valószínűleg szimulálta a betegséget, mert a rendőrség bevitette a Rökuskórházba, ahonnan megszökött. Most mindenfelé keresik. Társait, ki a tömérdek bünt beismerte alkísérték az ügyészséghez.

— **Furfangos eselét.** *Boross* Katalin győri születésű 21 éves eseléd a múlt év október havában került ki a főgázból, ahol lopás miatt volt elzárva. Azóta sajátzerű furlanggal tartotta fen magát. Mint győri származású ügyesen kitudta, hogy hol laknak, vagy szolgálnak a Győrből felkerült eselédék, akiknek azután érintkezésbe bocsátkozva náluk lakott s végre meglapta őket. Cseléd ismerőseinek bizalmát ugy nyerte meg, hogy a lopott holmiból vagy egy ruhát, vagy ékszert adott, ugy azután az illetőhöz ment lakni, akit szintén meglapott. Így tűzte ezt a mesterséget, míg rajta nem vésztett. Átkísérik az ügyészséghez.

— **Kerékpártolvaj.** A rendőrség a napokban elfogta *Goldberger* Lipót turja-remetei 19 éves faczér kereskedősegédet, akit kerékpárlapón értek. A gépet állítólag egy *Andrássy*-uti ház kapujában találta, amelyet azután elvitt. A kerékpár 100 forintot ér és kormányrudja kissé el van görbülve s tulajdonosa átveheti a főkapitányságnál.

Törvény előtt.

— **A puchói nádor.** Megirtuk annak idején, hogy a budapesti kir. törvény szék több rendbeli család és sikkasztás-

miatt vád alá helyezte *Jankovich* Gyulát, aki puchói földesurnak adván ki magát, oly nagy sikerrel torgolódott a társadalomban, hogy többszörösen összeütközésbe került a büntető törvénykönyv paragrafusával. A kir. tábla tudvalevőleg feloldotta a határozatot s új vizsgálatot rendelt el, mely nem régiben befejezést nyert. Az új vizsgálat eredménye az lett, hogy a törvényszék egyik vádtanácsa a minap tartott ülésében 19 rendbeli család és egy rendbeli sikkasztás miatt újlag vád alá helyezte *Jankovich* Gyulát, ugyszintén *Feld* Adolf, *Wetzer* Pál és *Liptay* Kornél komponistáit, mint bűnrészeseket. A többiekre vonatkozólag az eljárást tényálladék hiányában megszüntették.

— **A gyilkosorvadász.** Az elmúlt esztendő őszén történt. *Kégl* István pestmegyei földes ur birtokán, *Juhász* József, egy fiatal béres legény orozva meglötte a földes ur fiát *Kégl* Györgyöt, mert ez tetten érte őt midőn a tilosban vadászott. *Juhász* az eset után vizsgálati fogságba helyezték. A pestvidéki kir. törvényszék ügyében már régebben befejezte a vizsgálatot, amelynek eredményeként s az ügyesség indítványához képest, a minap tartott vádtanácsi ülésben szándékos emberölés büntette miatt vád alá helyezte a gyilkos orvadászt. A végeljárás a jövő hó vége felé várható.

Különbfélék.

— **A haldokló hercegasszony.** Bécsi táviratunk szerint *Klementina* szász-koburg-góthai hercegasszony ma éjjel óta agóniában van. A reggeli orvosi jelentés így szól: A beteg állapota az éj folyamán jelentékenyen rosszabbodott. A szív működése gyengül, a beteg ereje fogy.

— **A Szalavszky ügy folytatása.** *Szalavszky* Gyula megbízottai: *Pulszky* Ágost és *Gajary* Ödön ma déli 12 órakor találkoztak *Rakovszky* István megbízottaival *Bolgár* Ferenczcel és *Kubik* Bélával. *Szalavszky* Gyula megbízottai fegyveres elégteltel kérték. *Rakovszky* István megbízottai ezzel szemben az első jegyzőkönyvre hivatkoztak és kijelentették, hogy a becsületbíró elé ők is terjesztettek egy kérdést és ennek az elbírálásához ragaszkodnak, e czéllból hajlandók új becsületbírákat megnevezni. *Szalavszky* Gyula megbízottai erről hallani sem akartak és újból fegyveres elégteltel kérték. Miután mindkét fél megbízottai erősen ragaszkodtak álláspontjukhoz, megállapodás nélkül széjjel osize lak. A megbízottak teleikhez nyilatkozatokat intéztek.

— **Károlyi István gróf és márczius 15-ike.** A márcziusi szabadságünnepet rendező fővárosi polgárok küldöttsége tisztelgettma *Molnár* Jenő dr. vezetésével *Károlyi* István grófnál, hogy őt a márczius 15-én tartandó szabadságünnepen való elnöklésre felkerje. *Károlyi* gróf a képviselőházban fogadta a tisztelőket és készséggel fogadta el a szabadságünnepen való elnöklést.

— **Csuha-e a reverenda?** Az ugodi kerület országgyűlési képviselője *Bauer* Antal becsületszavára jelenti ki, hogy a reverendát magyarul csuhának hívják. A *Pápai Lapok* közli erre vonatkozó következő nyilatkozatát:

Nyilatkozat!

Tudomásomra jutott, hogy a »Magyar Ujság«-ban közölt cikkeimben és azokban használt csuha kifejezés kerületem kath. papsága által a papi-öltöny iránt tiszteletlenségnek vétetett; erre kénytelen vagyok bevallani, hogy azon »csuha« kifejezést épp nem tiszteletlenségem sugallotta hanem azon időszámban használtam azt

erre becsületszavamat adom, hogy a re-
verenda szó valódi magyar kifeje-
zése »csuha«. Sajnálom, hogy ezen
akarat nélküli tévedésem, ily félreérte-
sre adott okot. Iházi pusztá 1898.
február 22-én Bauer Antal orsz. képv.
földbirtokos.

**Gyászünnepe Tisza Lajos em-
lékezetére.** A következő értesítést kap-
tuk. A dunamelléki evang. ref. egyház-
kerület és a pesti ev. ref. Egyház 1898.
évi január hó 26-án elhunyt, felejtethet-
etlen főgondnokuk, nagyméltóságú boros-
jenői és szegedi **Tisza Lajos gróf** v.
b. t. tanácsos, a lipótrend nagykeresz-
tese, országgyűlési képviselő, stb. stb.
emlékére f. évi március hó 6-án, d. e.
10 órakor a kálvintéri ref. templomban
gyász-ünnepélyt tartanak, melyre a
család gyászoló tagjait, az illeté-
kes hatóságokat s a boldogult tisz-
telőt tisztelettel meghívják. A tem-
plom területének korlátolt voltánál
fogva, a földszinti összes padokra s a
templom hajójára bemeneti jegyek
adatok ki, melyek részint megküldet-
nek, részint a ref. lelkészi hivatalban
(Kálvin-tér 7. szám) kaphatók. Jegy-
nélkül a közönség csak a karzatokra
mehet.

Zarándoklás Mekkába. Szer-
jevoi táviratunk szerint ma délelőtt az
egész országból mintegy 80 zarándok
ulazott Mekkába.

Fiume hírlapja odalma. A *Fiu-
mában* megjelent *Magyar Tengerpart*
című hetilapnak tegnap jelent meg a
utolsó száma és ezzel új korszak nyí-
lik meg Fiume hírlapirodalmában. A
Magyar Tengerpart-ot ugyanis meg-
vásárolta **Hegyí Jenő** kollegánk, a
Győri Hírlap jeles társszerkesztője és
a jövő héttől fogva *Fiume* címen fogja
tovább szerkeszteni. Hegyí Jenőt azon-
ban, aki az újságírásban mindig a tö-
kéletességre törekedett, ez a változás
nem elégítheti ki és nem kételkedünk,
hogy legközelebb már arról lesz módunk-
ban hírt adni, hogy a Fiume című
hetilap magyar olasz nyelvű politikai
napilappá változik át. A jelen viszo-
nyok között erre rendkívül nagy szük-
sége volna a tengerparti kikötőnek.

Egy esküdt mint rablógylkos.
Szerémszék *Batajnica* községében egy
Stracharkovic nevű szabadkai illetőségű
szegény házalót, keresmai szállásán ál-
luczos rablók megtámadták, kis holmijától
megfosztották és azután bestiális módon
megölték. A csendőrség erélyes nyomo-
zásának nem sokára sikerült a rabló-
gylkosság tetteseit a *Batajnica községi*
esküdt Obradovic Illia és a községi
mezőőr *Rakic Spiro* személyében —
kézrekeríteni, kik mintán vad tetűket
bekiszarták.

**Tiszteletgés a szeminárium új
rektoránál.** A központi papnövelde
előjárására **Kriszán Mihály** pápai
kamarás aligazgató vezetése alatt tisz-
gett ma az új rektoránál **Várossy**
Gyula dr. kanonok pápai prelatusnál,
hogy őt a kinevezés alkalmával üdvö-
zölje. Az üdvözlő beszédet **Kriszán**
Mihály tartotta, ki meleg szavakban
hálás köszönetet mondott **Császka**
György kalocsai érseknek, hinek egy-
házmegyéjéből került ki **Várossy**,
Vaszary Kolos bíboros hercegprímás-
nak, ki oly atyáilag gondoskodott az
intézetéről. **Várossy** Gyula dr. meleg
szavakban köszönte meg a tisztelgést.

Csödbé jutott volt képviselő.
A szegzárdi kir. törvényszék a múlt
héten **Szeniczey** Ödön volt ország-
gyűlési képviselő és földbirtokos ellen a
csödböt elrendelte. — Csödbiztos: Abay
Leo törvényszéki bíró. Tömeggondnok:
Fördös Géza paksi ügyvéd. Helyettes
tömeggondnok: Fehér Dezső dr. szeg-
zárdi ügyvéd. A bejelentési határidő
április 9. a felszámolási határnap
április 14. csödválasztmány választása
pedig április 18-ikán lesz.

Megszenesedett gyermek. Puck
Antal szt.-istváni lakos 3 éves fiacskája

míg a szülők a hajai vásáron voltak,
otthon játszás közben közel jött az
égő kályhához. Mikor a szülők haza-
értek gyermeküknek már elszenesedett
holttestét találták fel.

Szocialista forrongás.

— Saját tudósítónktól. —

Szocializmus a kaszárnyákban.

Komáromból írja levelezőnk, hogy
a komáromi erődítményekhez tar-
tozó összes kaszárnyákban szomban
szigorú kutatóst tartottak szo-
cialista iratok iránt. Az összes
legénység holmijait gondosan átvizs-
gálták, de egyetlen gyanus sort sem
találtak, a nagybárára dunántúli
fiukból álló legénység ládáiban. Az
érdekes razzianak csakhamar híre
híre ment a városban, ahol ért-
hető feltűnést keltett a hadsereg
szocialis aggodalma.

Bűnbánó szocialisták.

A **Zemplén közli** a nagy-rozvággyi
szocialistáknak bűnbánását tartalmazó
következő jegyzőkönyvet:

Jegyzőkönyv.

felvetett Nagy-Rozvágyon. a ref. lelkész-
lakon. tisztelendő Ölbey János ref. lelkész
ur házában, s bizalomteljesen őt felkérve,
becses közreműködésével is 1898. évi feb-
ruár 18-án d. u. 5 órakor.

Jelen voltak aulirottak:

Alulirottak, mint a Nagy-Rozvágy köz-
ségben folyó évi december hó utolsó s
február hó első napjaiban megalakult
«Földmívelő szocialis mozgalom s társu-
lat» elválasztott tisztikara, s a társulat-
nak megalakító s szervezői, ezennel szívünk
és lelkünk ösztönözésével ismerjük el és
aduk tudtára a felsőbb polgári hatóságnak
és ezek által mindenneknek, minék előtte
erre felszólítottva, vagy hatóságilag kény-
szerítve lennünk, hogy mi alulirottak anél-
kül lépjünk a földmívelő szocialis társa-
ság tagjaivá s alakítottuk azt meg Nagy-
Rozvágy községében, a nekünk könnyen
hívó és reánk hallgató közönség körében,
— hogy tulajdonképpen fogalmunk is lett
volna további teendőnk felől s hallgatunk
a közöttünk is megjelent idegen izgatók
szavaira; de megkülönbözen a «Földmívelő»
Varkonyi István által szerkesztett lap, mely
közönség is Dombrátlás Czigánd községéből
eljutott, irányba és tartalma által méltány-
tejtünk meg szívünkben és lelkünkben.

Midőn azért mai napon meggyőződünk,
hogy mindek az idegen izgatók rutul meg-
csallak, — Istenbe és saját munkás erőnk-
ben vetett hitünkben, aljas ígérteik által
reá szedtek, — önszántunkból ünnepély-
esen nyilvánítjuk, hogy a «Földmívelő»
szocialis társaságból mai nappal kilépünk,
— azoknak esetleges gyülekezéseiben töb-
bét soha részt nem veszünk, a társulat
tagjait is kilépésre, szétoszlásra ünnepé-
lyesen felszólítjuk, egy szóval soha semmi-
féle tekintetben velök közösségben nem
leendünk, — s minden kezeink közt levő
iratokat, lapokat önszántunkból felsőbb tör-
vényes hatóságaink esetleges legelső fel-
szólítására kiszolgáltatunk, avagy örökre
megsemmisítünk.

Melyről is midőn kiadjuk s nevünk sa-
játkezü aláírásával meg is erősítjük ezen
általunk előadott, jegyzőkönyvbe foglalt
öszinte beismerésünket és állításainkat,
egyszersmind bizva és esedezve kérjük
törvényes fenhatóságainkat, hogy bevallott
büntetésreméltó cs-lekedeteinkért, de amely-
lyel végleg szakítottunk és amelyet szívünk-
ből megutáltunk, — a törvény szigorát ne
mélkóztassanak éreztetni, annyival is in-
kább, mivel minthogy követésre méltó
példaként is adjuk ezen jegyzőkönyvbe
foglalt nyilatkozatunkat.

Kelt Nagy-Rozvágyon, 1898. február 18.
Czompoly István s. k. elnök. Totok Ferenc
s. k. jegyző. Barcsik József s. k. ifj. Harcsa
Ferenc s. k. aljegyző. Sipos András s. k.
könyvelő. Kovács István s. k. pénztárnok.

Hogya Sándor s. k. hitős. Kovács András
s. k. köztag. Daroczi János s. k. Számvizs-
gáló. Kovács Ferenc s. k. bizalmi tag. Ba-
rabás Ferenc s. k. számvizsgáló. Karcsa
Ferenc s. k. számvizsgáló. Madi István s.
k. köztag. Illés Ferenc s. k. bizalmi férfiú.
Horváth János s. k. alpenztárnok. Gázsí
István s. k. bizalmi férfiú. — Előttünk
Ölbey János s. k. ev. ref. lelkész. Mándy
József s. k. törvénybíró.

Visszatérített bűnbánók.

S. A. Ujhelyről írják nekünk: Álta-
lános feltűnést ébresztett 'S. A.-Ujhelyen
négy czifrazsűrös, gondosan egymáshoz
láncolt alak, amint csendőroktól ki-
sértelve tegnap délben a kir. törvény-
székhez bemasiroztak. A négy hegyke-
alak, megtudtuk, **Mailáth** József gróf-
nak a Monyha tanyáról való cselédei,
és pedig a csödörös csikós, a számadó
juhász, bojtárjával együtt, és két bérese
voltak, akiket pedig az urasági tiszt,
mondhatni, hogy tejben-vajban fűrösztött.
Láca községgel határos Monyhán a
csendőrség elfogta Mailáth gróf tanyai
cselédességéből a primipiúsokat, kik rö-
vid napok alatt nem műveltek cseké-
lyebb dolgot, mint azt, hogy **Láca**
község czuczilista-szövetkezetét, melynek
előjárásága Benesik főszolgabíró kezé-
hez már ányújtotta volt irásos nyilat-
kozatát, hogy a szövetkezésből kilépnek
s visszalépnek a békés polgárok cse-
des foglalkozáskörébe. — **ismét vissza-
hódították a czuczilista bándába** és
pedig akként, hogy a czuczilista elül-
járóságot **ayyonveréssel** fenyegették,
a szövetsegbeli «zimborák»-nak pedig
füt-fát ígértek, természetesen a perbe-
nyiki gróf birtokából.

Nagykikindán Bogdár Zsvikó, pol-
gármester tegnap délutánra hivta össze
azt az értekezletet, amely hivatta lett
volna a kikindai munkások és munkaadók
között az egyetértést létrehozni. Az érte-
keztet megvolt, de azok, akiknek leginkább
érdeklükben lett volna, a nagygazdák,
nem jöttek el a munkásokkal szóba állani.
A munkások főbb kiváságai a követ-
kezők: Idegen munkások ne bocsátas-
sanak a kikindai határba; kukoriczát
harmadából adjanak a gazdák és aru-
táskor tizedet, illetve tizenkettedet
kapjanak. Sérelem gyanánt előadták,
hogy egyes gazdák, akiket megis nevez-
tek, noha ott jelen voltak, hogy midőn
részert dolgoznak, jó buza helyett, csusit
adnak nekik.

SZINHÁZAK.

Mai színházi műsorok:

A Nemzeti színházban: *Többet
észszel, utána Nők az alkalmányban.* Több
Kálmán vígjátéka. Főszereplők: *Vizváriné,
Nagy Ibolya, Gabányi, Nádai, Császár.*
Kezdeté 7 órakor.

Az operaházban: *Az eladott meny-
aszony, Smetana operája.* Főszereplők:
*Várady, Hilgerna L., Káczor M., Dal-
nok, Arányi és Hegedűs.* Kezdeté 7 órakor.

A vígszínházban: *A nősziab, Feydeau
bohózata.* Főszereplők: *Coth. Kalmár, P.
Gál, Deli E., Balassa, és Varsányi.* Kez-
deté 5 órakor

A népszínházban: *Támi hercegnő,
Kont* operette. Főszereplők: *Németh, Csá-
tai, Raskó, Z. Bárdi G., Blaha L. Soly-
mosi.* Kezdeté 7 órakor.

A magyar színházban: *A hikapós
patikárius, Gaudilló* bohózata. Főszerep-
lők: *Szilágyi, Balla, Boros, Heltjei*
Aranka, *Matrai, Iványi.* Kezdeté 7
órákor.

*** Magyar szerzők egyesülete.** A
magyar szerzők egyesületének megalakítása
érdeklükben az Otthonban előkészítő értekez-
let volt. Márkus József ismertette az egye-
sület céljait, mire az alapszabályok ter-
vezetének kidolgozására Berczi Árpád el-
nöklete alatt hattagu bizottságot küldtek
ki, amelynek tagjai lettek Márkus József,
Rothauser Miksa dr., Szalai Emil dr., Radó
Antal dr., Rákosi Viktor és Heltai Jenő.
Az alakuló közgyűlés az értekezlet márc-
zias 27-ére hívja össze.

*** Arisztokraták a színpadon.** *Offó*
főhercegnél és Mária Józsefa főhercegnő-
nél, a bécsi Augarten palotában, az osz-
trák főváros arisztokratáinak színe-
jára megszabású műkedvelői színelőadást ké-
szül rendezni. A jótékonycélú mulatságra,

Strauss legkedveltebb operetteiből pompás
zene-egyveleget állított össze.

KÖZGAZDASÁG.

Jelentések a tőzsdéről.

A gabonázlet Budapesten. Amerika
alacsonyabb jegyzései csak futólag lanyhi-
tották el a hangulatot, a kereslet élénkülé-
sével az árak mérsékelten emelkedtek. El-
kelt 15,000 q. buza valamivel magasabb
áron.

A következő buzafajok kerültek forga-
lomba.

Tiszavidéki	200 mm.	75.8 kg.	12.80 frton
>	200 >	77 >	13.20 >
>	700 <	75.5 >	13.— >
Raktáru	1000 >	75.8 >	13.— >
>	1500 >	75 >	12.75 >
>	500 >	77.5 >	13.30 >
>	1000 >	73.7 >	10.50 >
>	1800 >	73.5 >	11.77 fél->
>	1300 >	76.4 >	13.10 >
>	2400 >	73 >	11.97 fél->

Egyéb gabonaműveken az irányzat
szilárd, az árak javultak. *Rozsot* 8.80—9
tengerit 5.40—45 és *zabot* 6.60—7 frton
adtak el.

A határidőpiacon az árak korlátolt
forgalomban mérsékelten emelkedtek.

Kötötték:

Buza tavaszra	12.17—12.23
Buza őszre	9.25— 9.28
Rozs tavaszra	8.70— 8.73
Tengeri máj.-jun.-ra	5.46— 5.48
Zab tavaszra	6.54— 6.56

A déli tőzsde zárlatjegyzései:

Buza tavaszra	12.20—12.22
„ őszre	9.27— 9.28
Rozs tavaszra	8.72— 8.73
Tengeri máj.-jun.-ra	5.47— 5.49
Zab tavaszra	6.56— 6.57

A budapesti értéktőzsde. A külföldi
magasabb jegyzések az áralakulást kedvező-
zően befolyásolták, a forgalom azonban
nem élénkült meg és kötések csak szorvá-
nyosan jöttek létre. Pesti magyar kereske-
delmi bank részvények kedvező megbírá-
lásban részesültek.

Zárlatkor maradt: magyar hitel-
részvény 381.50 osztrák hitel részvény
364.10 osztrák-magyar államvasút részv. 340.—
leszámítoló bank részvény 258.25. jel-
záloghitelbank részvény 268.50 közúti vas-
pálya részvény 400.75 városi villamos
vasút részvény 279.— forinton.

A déli tőzsdén jegyzetek: magyar hi-
telrészvény 381.25—381.75 osztrák hitelrész-
vény 364.—364.10 osztrák-magyar ál-
lamvasút részvény 340.—340.40 leszámí-
toló bank részvény 258.—258.50 jelzáló-
hitelbank részvény 268.—268.25 rima-
murányi vasmű részvény 245.—, —, —,
közúti vaspálya részvény 400.50.—, —,
városi villamosvasút részv. 279.—, —, —,
forinton.

Zárlatkor maradt: magyar hitelrész-
vény 381.75 magyar aranyjárdék 122.40, pesti ma-
gyar kereskedelmi bank részvény 1403.—,
osztr. hitelrész. 363.30 leszámítolóbank rész-
vény 258.25 jelzáloghitelbank részvény
268.25 rimamurányi vasmű részvény
246.—, salgótarjáni közszénbánya rész-
vény 585.— déli vasút részvény 279.—, közut
városi villamos részvény 400.75 forinton.

A gabonázlet Bécsben. A hi-
dog időjárás ellensúlyozta a tengerentúli
alacsonyabb jegyzéseket, a hangulat meg-
szilárdult.

Jegyzések:

Buza tavaszra	11.97—11.99
Rozs tavaszra	8.90—8.92
Tengeri máj.-jun.-ra	5.71—5.76
Zab tavaszra	6.93—6.95

A bécsi értéktőzsde. A sp-kulá-
csékely érdeklődése dacára a nemzetközi
vezető értékek árelőnyre tettek szert, mi-
vel Berlínből szilárd tudósítások érkeztek.
Jegyzetek: osztrák hitelrészvény 364.40
magyar hitelrészvény 381.75, magyar
aranyjárdék 122.40, magyar korona-
járdék 93.69 anglo bank 16.—25, osztrák-
magyar államvasút részvény 240.25
frton.

Felelős szerkesztő: **Neszmély Artur**

Műhely Frigyes

hentes-, esemegs-, sajt-, vaj- és borüzlete
Budapest, Váci-utca 12.

ajánlja legnagyobb választéku raktárát min-
denemű finom likőrök, cognac, pezsgők,
befűttek, sütemények, csokoládé csokorkák,
korai főzelék és korai gyümölcsök, friss ősz-
baraczk, zöld borsó, földieper, saláta uborka
és állandóan friss mákos és diós patkóiban.

Buffer-Fegy, olizószoza
Megrendelések mulatságokra, ebédekre,
vacsorákra házánál, legjobb kis. előadás
legszebb rendezésével a legolcsóbb árak mellett
el'ogadtatnak.